

Liten nättidlösa – en höstpärkla i stenpartiet

Johan Orre
text och foto

Om du stöter på en knöl av den höstblommande arten liten nättidlösa så ska du slå till – du kommer inte att bli besviken! I alla fall inte om du kan ge den en varm och väl-dränerad växtplats.

1. *Colchicum x agrippinum* liten nättidlösa är en hybrid med smala, rutiga kalkblad.

2. Den ena föräldern, *C. variegatum* ruttidlösa, har bidragit med det vackra rutmönstret. Här fotograferad i naturen i Turkiet.

3. Den andra föräldraarten är troligen *C. autumnale* tidlösa.

4. Blommorna hos liten nättidlösa är något mindre men framför allt spensligare än hos ruttidlösa.

De första blommorna av *Colchicum x agrippinum* liten nättidlösa brukar dyka upp i andra halvan av september [1]. Då har andra arter av tidlösa varit i gång sedan länge, men blommorna med de spetsiga kalkbladen och sitt vackra, rutiga mönster är så speciella att de är värda att vänta på.

Man trodde länge att liten nättidlösa var en egen art, men senare tids dna-analyser har visat att den är en hybrid. Föräldrarna är *C. variegatum* ruttidlösa [2] och, troligen, *C. autumnale* tidlösa [3].

Jag och min fru Tina odlar alla tre i trädgården och släktskapet med *C. variegatum* är tydligt även om blommornas form skiljer dem från varandra. Ruttidlösans drygt decimeterstora blommor har bredare kalkblad och ger ett bastantare intryck än den spensligare liten nättidlösa. De är de rutigaste tidlöser jag sett, men färgen hos liten nättidlösa drar åt violett medan ruttidlösa ger ett mer rosa intryck. Rikblommigheten är däremot en egenskap som den förmodligen ärvt från *C. autumnale*.

Trots att liten nättidlösa ofta beskrivs som kinkig och lite svår, har den funnit sig väl till rätta i ett av de varmaste stenpartierna i vår trädgård på Färingsö utanför Stockholm. Knö-larna och antalet blommor blir fler för varje år och tidpunkten för uppgrävning och delning börjar därmed närma sig. Ursprunget till det lilla beståndet är en knöl som jag köpt från Janis Ruksans plantskola, Rare Bulbs Nursery, i Lettland för omkring fem år sedan.

Stenpartiet där den växer består av naturgrus, så kallat dräneringsgrus, och är cirka 30 cm djupt. Det är viktigt att gruset inte innehåller något av den finaste fraktionen, den som brukar kallas för "nolla", eftersom den binder vatten och därför försämrar dräneringen.

Lagret under består mest av lera och det är dit som plantan skickar sina rötter för att hämta såväl vatten som näring, samtidigt som själva knölen befinner sig i gruslagret med perfekt dränering. Överst ligger ett lager med grövre kross som hindrar blommorna från att smutsas ner när det regnar på hösten.

Sommarfukt är fiende nr 1

Växtplatsen ska vara solig och väl-dränerad och får gärna torka upp ordentligt under sommaren. Kom också ihåg att plantera tillräckligt djupt, gärna minst 20 cm ner.

Överdriven fukt under sommarvilan är plantans största fiende – ett problem som man kan lösa genom att plantera i en sluttning. Härdigheten är enligt min erfarenhet mycket god och liten nättidlösa bör kunna odlas i stora delar av landet.

Vi vattnar aldrig våra stenpartier, inte ens under extrema torkperioder. Det gör att växterna skickar ner sina rötter djupt där de själva kan hitta fukt. Däremot hjälper vi vissa växter, däribland liten nättidlösa, med en extra näringsgiva under våren när bladen börjar att visa sig. Den skulle säkert klara sig utan – men det ger tillväxten en extra skjuts. ❁